

PM 2013:76 RVII (Dnr 326-2396/2011)

Fixartjänst för rörelsehindrade **Hemställan från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd**

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Hemställan från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd om fixartjänst för rörelsehindrade avslås.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

I ett medborgarförslag som framförts till Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd föreslås att en så kallad fixartjänst ska införas för rörelsehindrade och för personer med stora balanssvårigheter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att en enskild som har behov av hjälp med s.k. servicetjänster kan ha rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen. Enligt socialtjänstlagen måste alltid en individuell prövning ske i varje enskilt fall. Stadsledningskontoret finner det anmärkningsvärt att nämnden inte tidigare uppmärksammat att förslaget strider mot nuvarande lagstiftning utan hemställt det till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Mina synpunkter

Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv. Detta är grundläggande i Stockholms stads arbete. Det är viktigt att staden verkar för att identifiera faktorer som hindrar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. År 2011 fattade Stockholms stads kommunfullmäktige därför beslut om Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016, ett styrdokument för alla stadens nämnder och bodelagsstyrelser. Programmet bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, inriktningsmålen för den nationella handlingsplanen 2011-2015, stadens Vision 2030 samt principen om mänskliga rättigheter.

Vad gäller förslaget från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd så kan personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen få rätt till bistånd för så kallade servicetjänster efter en individuell behovsprövning. För att detta ska kunna ges i likhet med till personer över 67 år, där det idag finns kommunala befogenheter att erbjuda viss generell service åt äldre utan att göra en individuell behovsprövning, krävs

dock en lagändring. Jag välkomnar dock intentionen att funktionsnedsatta kan få biståndsbedömd hjälp med sysslor i hemmet om behov anses föreligga.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Hemställan från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd om fixartjänst för rörelsehindrade avslås.

Stockholm den 17 april 2013

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta

- Att delvis bifalla borgarrådets förslag till beslut
- Utöver detta anföras

Fallolyckor hos äldre och personer med olika sorts funktionshinder innebär stort individuellt lidande och är mycket dyrt för samhället. Den idag mest välkända aspekten av detta problem är just för de äldre medan personer med funktionshinder ofta glöms bort. Kostnaderna för anhöriga som måste gå ner i arbetstid är inte obetydande och är en hämsko på Stockholms tillväxt.

Därför är det glädjande att ett medborgarförslag om en fixartjänst för personer med rörelsehindrade har lyfts upp till kommunstyrelsen. Lagen medger att man kan ge personer över 67 år hjälp med dylika tjänster utan att en biståndsbedömning måste göras. Men i andra fall måste en biståndsbedömning göras. Men att bara hänvisa till att inget går att göra innan lagen ändras är ett tecken på en passiv majoritet som är bra på att prata men sämre på att leverera.

I Katrineholms kommun finns fixartjänst för personer som fyllt 65 eller har en funktionsnedsättning. Fixar-Malte är ett samarbete mellan Västra Sörmlands räddningstjänst och Katrineholms kommun. Det torde inte vara omöjligt för Stockholm att ta inspiration därifrån och utveckla sin verksamhet. Det är viktigt att kommunen finner en lösning som är inom svensk lagstiftning men som också löser de utmaningar vi står inför. Det är bra för hela Stockholms långsiktiga tillväxt.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Tomas Rudin och Olle Burell (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet för en noggrannare analys.

Det är märkligt att stadsledningskontoret så ampert avfärdar hemställan från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd om fixartjänst för rörelsehindrade. Trots allt har redan 85 kommuner i landet infört fixartjänster för personer med funktionsnedsättning¹. I rapporten ”Fixartjänster i Sveriges kommuner - Kartläggning och samhällsekonomisk analys konstateras att 191 kommuner har fixartjänster i kommunal regi och att över hälften av dessa riktar sig till både äldre och personer med funktionsnedsättning eller i vissa fall till ytterligare någon målgrupp”. Det övergripande syftet med fixartjänsterna är att förebygga fallolyckor, ibland syftar de också till att vara en social kontakt eller att underlätta kvarboende.

Om så många kommuner funnit att det är möjligt att erbjuda fixartjänster även till personer med funktionsnedsättning vore det intressant att få veta mer om vilket lagrum de använder sig av samt vilka hinder och möjligheter dessa kommuner kan se. Hemställan från Hägersten-Liljeholmen bör återremitteras för en grundligare beredning där fler sidor av frågan blir belysta.

Det är ett i grunden bra medborgarförslag som kan öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att kunna leva mer som de flesta andra. En viktig tanke med fixartjänster är att de inte ska vara biståndsbedömda utan fungera som en förebyggande verksamhet.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Hemställan från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd om fixartjänst för rörelsehindrade bifalles delvis
2. Dessutom vill vi framföra följande.

I likhet med stadsdelsnämnden i Hägersten-Liljeholmen anser vi att det är ett intressant medborgarförslag att utöka fixartjänsten även till personer som är yngre än 75 år, när de har rörelsehinder och stora balanssvårigheter och eventuellt andra funktionsnedsättningar. Att på ett enkelt sätt förebygga större problem är i linje med Vänsterpartiets politik. Personer med funktionsnedsättningar som behöver hjälp med vardagliga sysslor ska inte behöva svara på ingående frågor om privatlivet. Vänsterpartiet har sedan staden infört servicetjänster för äldre avsatt pengar i budgeten för fixartjänst för personer redan från 67 år. Vi föreslår också ett utökat uppdrag för fixarna när det gäller källsortering och bortforsling av farligt avfall.

Redan idag får kommunerna enligt befogenhetslagen erbjuda servicetjänster till personer som fyllt 67 år utan individuell behovsbedömning. Stockholms stad har dock inte använt sig av hela det lagliga utrymmet, utan begränsat servicen till personer 75 år och äldre. Vi menar därför att det inte finns fog för att kategoriskt avslå förslaget för att det skulle strida mot lagstiftningen. Kommunstyrelsen kan mycket väl utreda möjligheten att erbjuda fixare från 67 år. För att sänka åldergränsen ytterligare för personer med funktionsnedsättningar bör regeringen uppvaktas om en lagändring.

¹ Fixartjänster i Sveriges kommuner - Kartläggning och samhällsekonomisk analys, s 21 och s 25

ÄRENDET

I ett medborgarförslag som framförts till Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd föreslås att en så kallad fixartjänst ska införas för rörelsehindrade och för personer med stora balanssvårigheter. Stadsdelsnämnden är positivt inställd till förslaget och har överlämnat förslaget om fixartjänst för rörelsehindrade till kommunstyrelsen.

I förslaget framhävs att rörelsehindrade och personer med stora balanssvårigheter kan behöva hjälp med vissa inslag i hemmets skötsel även om de inte är i behov av dagligt bistånd med hushållsarbete. Exempelvis får hjälpmedel såsom höj och sänkbara stolar inte höjas så högt som det skulle krävas vid lampbyte och gardinuppsättning etc. på grund av säkerhetsskäl.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Abit Dundar m fl. (FP), ledamoten Lars Svärd m fl. (M) och Jonas Naddebo (C), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Johan Faxér m fl. (MP) med instämmande av vice ordföranden Eva Fagerhem m fl. (S) och ledamoten Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tror att förslagsställaren pekar på ett behov som finns hos personer med vissa former av funktionsnedsättning. Förslaget behöver dock utredas noga vad gäller hur målgruppen definieras, hur många som kan tänkas omfattas och vilka kostnader som det kan handla om för stadsdelsförvaltningarna om en ny fixartjänst ska inrättas.

Förvaltningen föreslår att medborgarförslaget ska överlämnas till kommunstyrelsen för vidare beredning.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att en enskild som har behov av hjälp med s.k. service-tjänster kan ha rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen. Enligt socialtjänstlagen måste alltid en individuell prövning ske i varje enskilt fall.

När det gäller äldre möjliggör lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter att kommuner får tillhandahålla viss generell service åt äldre utanför föregående individuella behovsprövning (2 kap. 7 §). Lagen gäller dock uttryckligen endast servicetjänster åt perso-

ner som fyllt 67 år.

Stadsledningskontoret konstaterar därmed att det saknas befogenhet för en kommun att utöver denna reglering tillhandahålla servicetjänster åt andra grupper utan individuell behovsprövning. För att kunna tillhandahålla sådana tjänster åt personer med t.ex. rörelsehinder och balanssvårigheter krävs därför ändring av lagstiftningen.

Stadsledningskontoret föreslår att inkommet förslag från Hägersten- Liljholmens stadsdelsnämnd om fixartjänst för rörelsehindrade avslås med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsledningskontoret finner det anmärkningsvärt att nämnden inte tidigare uppmärksammat att förslaget strider mot nuvarande lagstiftning utan hemställt det till kommunstyrelsen för vidare beredning. Nämnden uppmanas i framtiden att vid behov bereda sina ärenden i samråd med stadsledningskontorets juridiska avdelning.

RESERVATIONER M.M.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Abit Dundar m fl. (FP), ledamoten Lars Svärd m fl. (M) och Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Liksom förvaltningen anser vi att det är ett intressant förslag att utvidga fixartjänsterna så att de även omfattar personer som är yngre än 75 år, men som har någon form av funktionshinder. Vi menar också att fler funktionshinder än de förslagsställaren nämner bör kunna omfattas.

En del av idén med fixartjänster är att de inte ska vara biståndsbedömda, utan vara en del av kommunens förebyggande verksamheter. En viktig fråga för den fortsatta beredningen är om och hur det är möjligt att avgöra vilka individer som ska få tillgång till tjänsten utan att det för den skull ska krävas en formell biståndsbedömning.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Johan Faxér m fl. (MP) med instämmande av vice ordföranden Eva Fagerhem m fl. (S) och ledamoten Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Vi anser att detta är ett bra medborgarförslag som kan öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att kunna leva mer som de flesta andra.

Vi vill också uppmärksamma sambandet med skrivelsen om rätt till heminstruktör (dnr 326-1832/2011), på så vis att om en utökad fixartjänst kommer till stånd bör den självklart kunna nyttjas av alla i staden, oavsett i vilken stadsdel de bor.